

Opettajan läsnäolo verkko- opetuksessa

PedaForum 2016 -päivät 17.8.2016

Leena Valkonen, Heli Tyrväinen, Sanna Uotinen
Jyväskylän yliopisto, avoin yliopisto

Tutkivan yhteisön malli

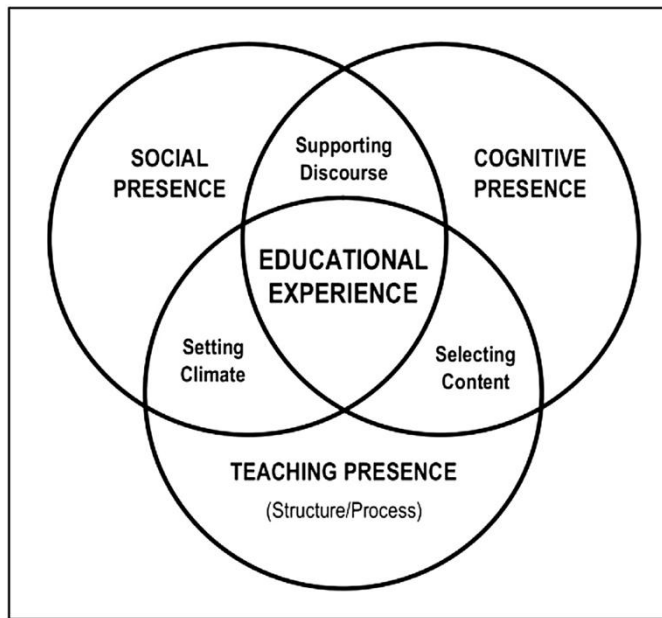
Community of Inquiry (CoI)

Sosiaalinen läsnäolo:
Oppijoiden kyky tuoda
persoonallisia ominaisuuksiaan
näkyviksi yhteisössä, aitoina
ihmisinä.

- Kahden välinen viestintä
- Ryhmän yhteneväisyyttä edistävä viestintä
- Vuorovaikutusviestintä

Ohjauksellinen läsnäolo:
sosiaalisten ja kognitiivisten
prosessien suunnitteleminen
niin, että syntyy merkityksellisiä
oppimiskokemuksia

- Kurssisuunnittelu
- Keskustelun edistäminen
- Suorat ohjaustoimet

Kognitiivinen läsnäolo:
Oppijoiden rakentama
yhteinen ymmärrys.

Vaiheet:

- Käynnistys
- Tutkiminen
- Yhdistäminen
- Ratkaisu

(Garrison, Andersson & Archer 1999. Garrison & Akyol 2013.
suom. Tiuraniemi 2012) <https://coi.athabascau.ca/>

Opettajan läsnäolo

- Teaching presence -käsitteen lisäksi on käytetty käsitettä *instructor social presence* (opettajan tai ohjaajan sosiaalinen läsnäolo), jota määritelty mm. opettajan sitoutumisena verkko-opetuksen vuorovaikutukseen (Pollard, Minor & Swanson 2014) (Vrt. Tiuraniemen *ohjauksellinen läsnäolo*)
- Mm. Baker (2010) käyttää myös käsitteitä *instructor presence* ja *teacher presence*, joihin liittyy opettajan näkyvyys verkkokurssilla, palautteen antaminen, myönteinen vuorovaikutus ja välitön saatavilla oleminen (*virtul visibility, teacher availability, instructor immediacy*).
- Dockter 2016: teacher presence = *the sense of who the teacher is* – opiskelijan käsitys opettajasta
- Ohjauksellinen läsnäolo (toiminta) + sosiaalinen läsnäolo (persoonaa) = opettajan läsnäolo?
- Meidän kysymyksemme: miten opettajan persoonaan ja vuorovaikutustaitoihin liittyvä sosiaalinen läsnäolo ja hänen toimintaansa liittyvä ohjauksellinen läsnäolo tulevat näkyviksi ja miten oppimista edistävää, nämä kaksi ulottuvuutta yhdistävää opettajan läsnäoloa voitaisiin verkko-opetuksessa vahvistaa?

Sosiaalinen läsnäolo vaikuttaa myönteisesti

(Oztok & Brett 2011, Baker 2010, Dixon 2010)

- Koettuun oppimiseen
- Opiskelutyytyväisyyteen
- Vähempään keskeyttämiseen
- Yhteisöllisyyden tunteen kehittymiseen
- Aktiiviseen osallistumiseen ja vuorovaikutukseen
- Opiskelijoiden motivaatioon
- Sitoutumiseen

Opintojaksojen esimerkit

Sanna:

KTKA010 Laadulliset tutkimusmenetelmät (5 op)

Leena:

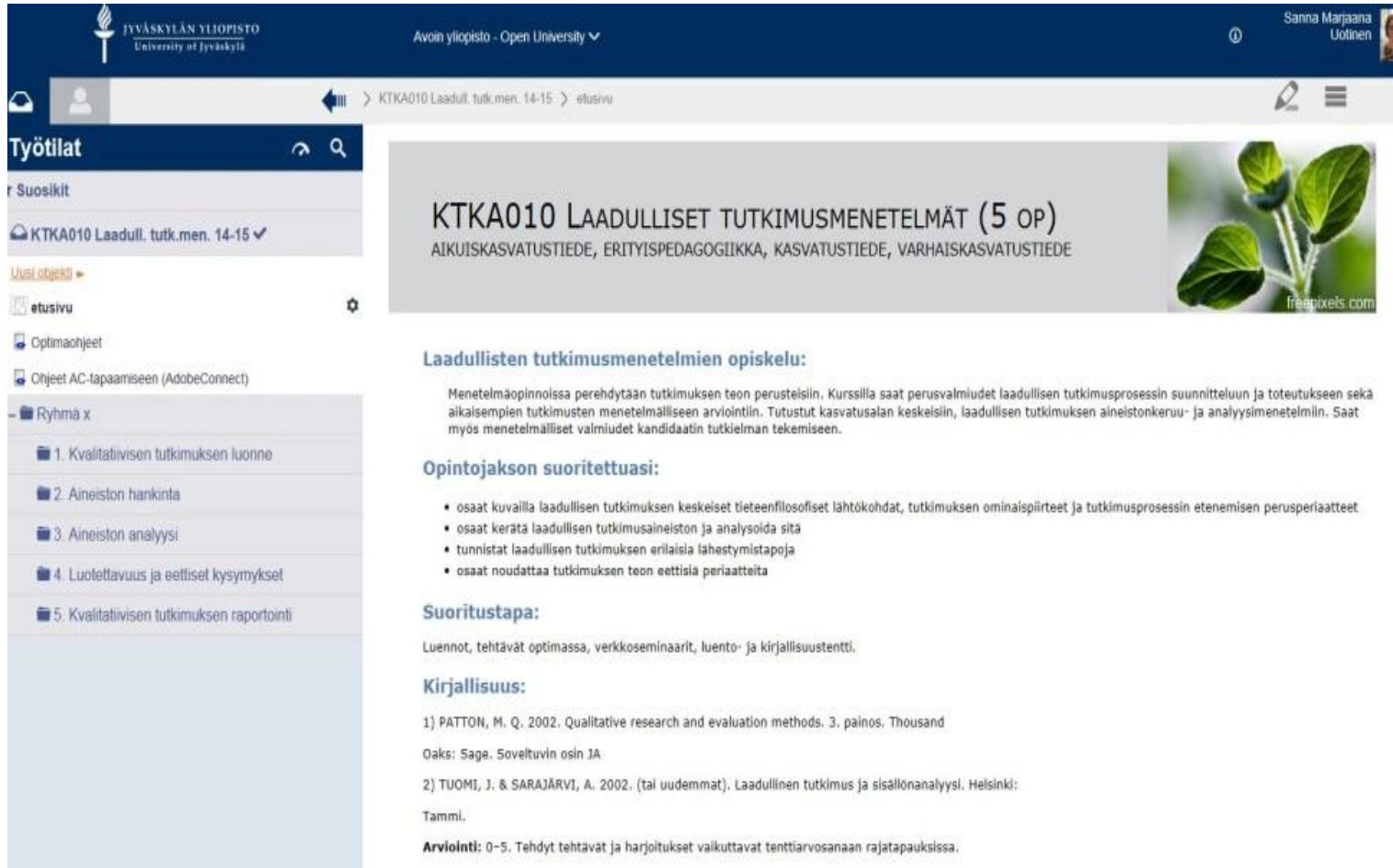
KAIA022 Vuorovaikutus- ja kasvatussuhteiden eettiset ehdot (5 op)

Heli:

TERV111 Asiantuntijuus terveystiedon opetuksessa -seminaarit (4 op)

Aineopintojen laadullinen tutkimusmenetelmäkurssi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
University of Jyväskylä

Avoin yliopisto - Open University

Sanna Marjamaa
Uotinen

KTKA010 Laadull. tutk.men. 14-15 > etusivu

Työtillat

Suosikit

KTKA010 Laadull. tutk.men. 14-15 ✓

Uusi objekti

etusivu

Optimaohjeet

Ohjeet AC-tapaamiseen (AdobeConnect)

Ryhmä x

1. Kvalitatiivisen tutkimuksen luonne
2. Aineiston hankinta
3. Aineiston analyysi
4. Luotettavuus ja eettiset kysymykset
5. Kvalitatiivisen tutkimuksen raportointi

KTKA010 LAADULLISET TUTKIMUSMENETELMÄT (5 OP)

AIKUISKASVATUSTIEDE, ERITYISPEDAGOGIIKKA, KASVATUSTIEDE, VARHAISKASVATUSTIEDE

Laadullisten tutkimusmenetelmien opiskelu:

Menetelmäopinnoissa perehdytään tutkimuksen teon perusteisiin. Kurssilla saat perusvalmiudet laadullisen tutkimusprosessin suunnitteluun ja toteutukseen sekä aikaisempien tutkimusten menetelmälliseen arviointiin. Tutustut kasvatusalan keskeisiin, laadullisen tutkimuksen aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiin. Saat myös menetelmälliset valmiudet kandidaatin tutkielman tekemiseen.

Opintojakson suoritettua:

- osaat kuvailla laadullisen tutkimuksen keskeiset tieteelliset lähtökohdat, tutkimuksen ominaispiirteet ja tutkimusprosessin etenemisen perusperiaatteet
- osaat kerätä laadullisen tutkimusaineiston ja analysoida sitä
- tunnistat laadullisen tutkimuksen erilaisia lähestymistapoja
- osaat noudattaa tutkimuksen teon eettisiä periaatteita

Suoritustapa:

Luennot, tehtävät optimassa, verkkoseminaarit, luento- ja kirjallisuustentti.

Kirjallisuus:

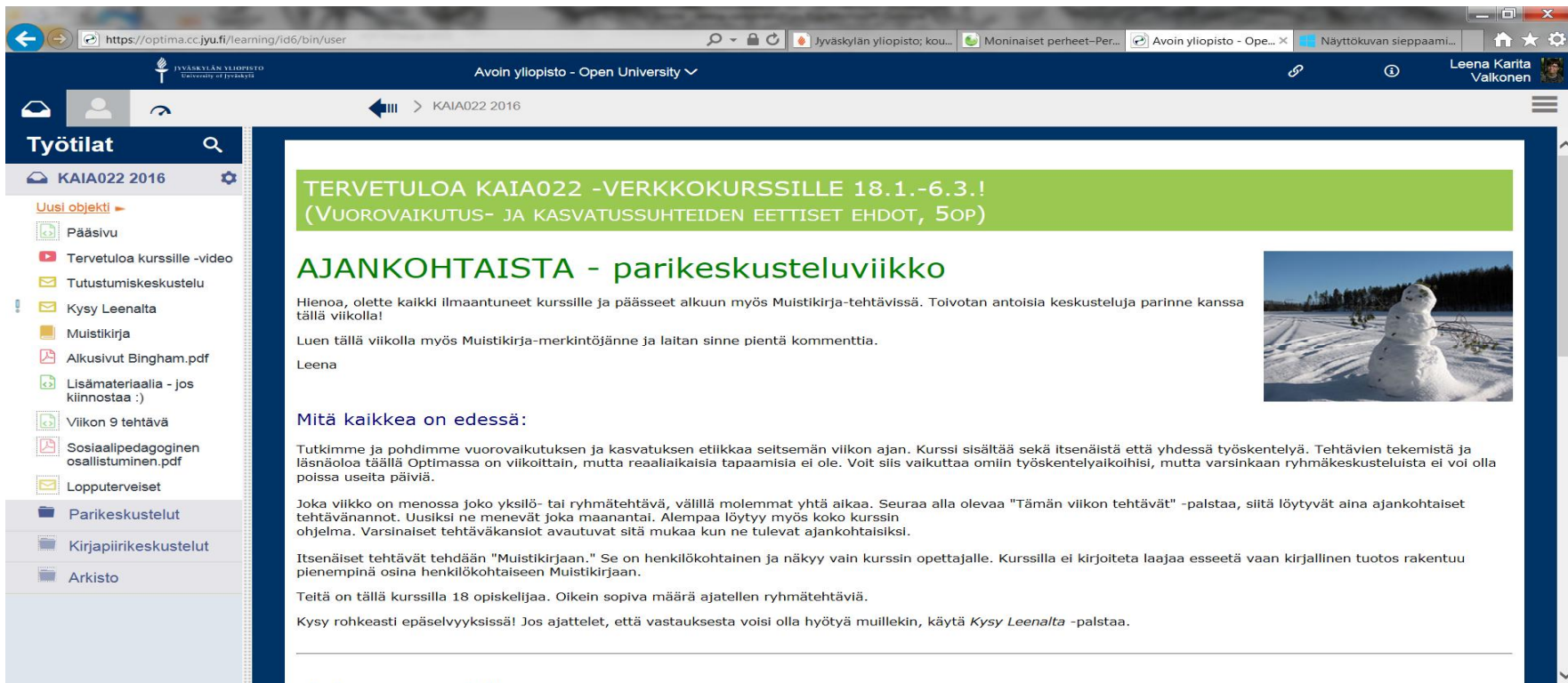
- 1) PATTON, M. Q. 2002. Qualitative research and evaluation methods. 3. painos. Thousand Oaks: Sage. Soveltuvin osin JA.
- 2) TUOMI, J. & SARAJARVI, A. 2002. (tai uudemmat). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Arviointi: 0-5. Tehdyt tehtävät ja harjoitukset vaikuttavat tenttiarvosanaan rajatapauksissa.

- ü Kesto n. 3kk
- ü Opiskelijoita n. 50
- ü Synkronista ja ei-synkronista vuorovaikutusta
- ü Tehtävät ja materiaali Optimassa
- ü Luentotalentteet
- ü Reaaliaikaiset luennot ja seminaarit (Connect)

KAIA022 Vuorovaikutus- ja kasvatussuhteiden eettiset ehdot (5op)

7 viikkoa, 18 opiskelijaa, ei-synkroninen

https://optima.cc.jyu.fi/learning/id6/bin/user

Jyväskylän yliopisto; kou... Moninaiset perheet-Per... Avoin yliopisto - Ope... Näyttökuvan sieppaami...

Avoin yliopisto - Open University

Leena Karita Valkonen

KAIA022 2016

Työtilat

KAIA022 2016

Uusi objekti

- Pääsivu
- Tervetuloa kurssille -video
- Tutustumiskeskustelu
- Kysy Leenalta
- Muistikirja
- Alkusivut Bingham.pdf
- Lisämateriaalia - jos kiinnostaa :)
- Viikon 9 tehtävä
- Sosiaalipedagoginen osallistuminen.pdf
- Loppuperverseit

Parikeskustelut

Kirjapiirikeskustelut

Arkisto

TERVETULOA KAIA022 -VERKKOKURSSILLE 18.1.-6.3.!
(VUOROVAIKUTUS- JA KASVATUSSUHTEIDEN EETTISET EHDOT, 5OP)

AJANKOHTAISTA - parikeskusteluviikko

Hienoa, olette kaikki ilmaantuneet kurssille ja päässeet alkuun myös Muistikirja-tehtävissä. Toivotan antoisia keskusteluja parinne kanssa täällä viikolla!

Luen tällä viikolla myös Muistikirja-merkintöjänne ja laitan sinne pientä kommenttia.

Leena

Mitä kaikkea on edessä:

Tutkimme ja pohdimme vuorovaikutuksen ja kasvatuksen etiikkaa seitsemän viikon ajan. Kurssi sisältää sekä itsenäistä että yhdessä työskentelyä. Tehtävien tekemistä ja läsnäoloa tällä Optimassa on viikoittain, mutta reaaliaikaisia tapaamisia ei ole. Voit siis vaikuttaa omiin työskentelyaikoihisi, mutta varsinkaan ryhmäkeskusteluista ei voi olla poissa useita päiviä.

Joka viikko on menossa joko yksilö- tai ryhmätehtävä, välillä molemmat yhtä aikaa. Seuraa alla olevaa "Tämän viikon tehtävät" -palstaa, siitä löytyvät aina ajankohtaiset tehtävänannot. Uusiksi ne menevät joka maanantai. Alemmaa löytyy myös koko kurssin ohjelma. Varsinaiset tehtäväkansiot avautuvat sitä mukaa kun ne tulevat ajankohtaisiksi.

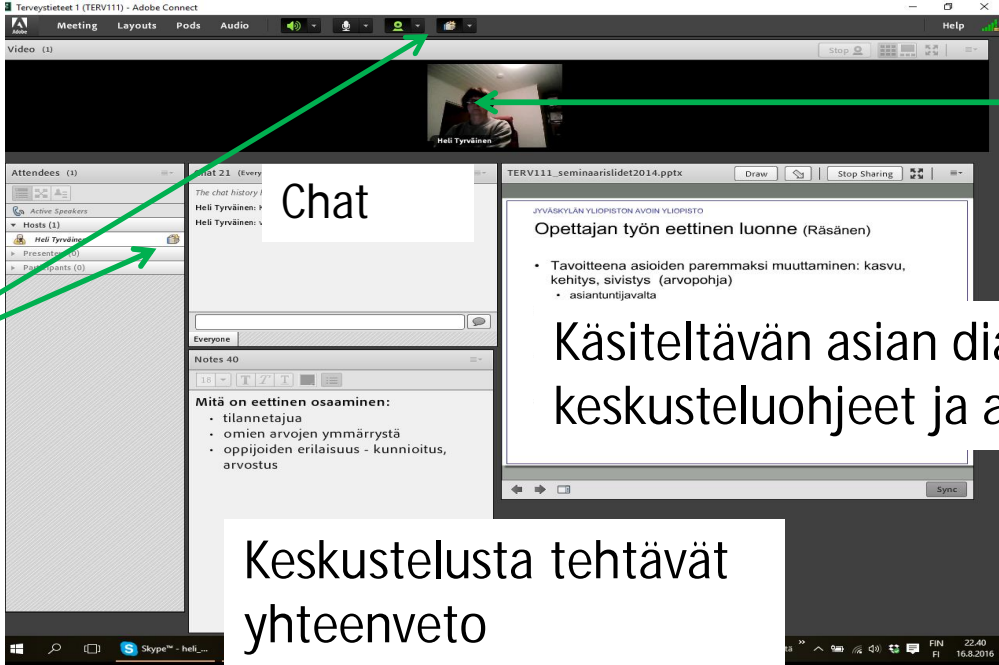
Itsenäiset tehtävät tehdään "Muistikirjaan." Se on henkilökohtainen ja näkyy vain kurssin opettajalle. Kurssilla ei kirjoiteta laajaa esseetä vaan kirjallinen tuotos rakentuu pienempinä osina henkilökohtaiseen Muistikirjaan.

Teitä on tällä kurssilla 18 opiskelijaa. Oikein sopiva määrä ajatellen ryhmätehtäviä.

Kysy rohkeasti epäselvyyksissä! Jos ajattelet, että vastauksesta voisi olla hyötyä muillekin, käytä *Kysy Leenalta* -palstaa.

TERV111 Terveystiedon opettajuuden asiantuntijuus

Connect-verkkoseminaari (reaaliaikainen) 3 x 2h

The screenshot shows the Adobe Connect interface for a meeting titled "Terveystiet 1 (TERV111)". The interface includes a video gallery at the top, an attendees list on the left, a chat window in the center, and a presentation slide on the right. Green arrows point from text labels to specific parts of the interface: one points to the video gallery, another to the attendees list, and a third to the chat window.

Osallistujien
nimet

Merkit

Osallistujien
kuvat

Käsiteltävän asian diat,
keskusteluohjeet ja aiheet

Keskustelusta tehtävät
yhteenveto
muistiinpanot

Social presence	Indikaattori (Garrison & Akyol 2013; Rourke 1999)	Esimerkit
Kahdenvälinen viestintä (Interpersonal communication)	Tuntemusten ilmaisu, tunnesanat Huumorin käyttö Itsestä puhuminen	Oma epävirallisempi valokuva, infovideolla oma opettajapersoona esiin – ei pyrkimystä "täydellisyyteen" tai opettajastatuksen vahvistamiseen Oman taustan/suhteen avaaminen käsiteltävään asiaan, kurssin taustalla olevan oman opetusfilosofisen ajattelun avaaminen Hymiöiden tai merkkien käyttö Elekieli, katsekontakti, äänenkäyttö
Ryhmän yhtenäisyyttä lisäävä viestintä (Cohesive communication)	Etunimen käyttö viestien ohjauksessa Me/ryhmä-ilmaukset Viestit, joiden tehtävä on sosiaalinen: esim. tervehdykset	Opiskelijat toivotetaan nimeltä tervetulleeksi Connect-tapaamisiin Tapaamisten alussa "kurssikuulumisia" Ryhmän yhteinen tehtävä kurssilla (jokaisen panos tärkeä) Epäviralliset viestit keskustelupalstalla Opiskelijat lukevat ja kommentoivat toisten vastauksia Opiskelijoiden toive: lisää reaaliaikaisia tapaamisia
Vuorovaikutusviestintä (Open communication)	Viestien ketjuttaminen Toisten viesteihin viittaaminen ja niiden lainaaminen Kysyminen Kunnioituksen osoittaminen Kohteliaisuudet Samanmielisyyden ilmaukset	Alun video: oma ja opiskelijoiden rooli, mitä odotettavissa Ryhmäkeskustelut vs. oma, luottamuksellinen "Muistikirja" Opiskelijoiden tehtävien ja keskustelujen sisältöjen kommentointi henkilökohtaisissa Muistikirjoissa "Ajankohtaista" -sivulla yhteistä palautetta ja seuraavat tehtävät Kiittäminen aiheesta ja suunnatusti, ei vain "hienosti menee." Pyrkimys kunnioittavaan ja myönteiseen viestintään Opiskelijoiden toive: opettajan videoluento kurssin aiheesta

Teaching presence	Indikaattori (Andersson ym. 2001)	Esimerkki
Kurssisuunnittelu	Ajoitukseen ja sisältöön liittyvä ohjeistus Työskentelyyn liittyvä ohjeistus Aikarajojen määrittäminen Materiaalin ja välineen hyödyntäminen Nettietiketin luominen	Tervetuloa- ja ohjevideo jo ennen kurssin alkua, jossa opettajat esittäytyvät ja kertovat suoritustavoista Kurssi pilkottu osiin ja useisiin tehtäviin, jotka on aikataulutettu Opiskelija saa jokaisesta tehtävästä kirjallista palautetta (yksilöllistä tai ryhmä) Jokaiseen osaan sisältyy myös synkronista vuorovaikutusta Verkkotyöskentelyn pelisäännöt
Keskustelun edistäminen	Samanmielisyyden ja erimielisyyden tunnistaminen Konsensuksen ja ymmärryksen tavoittelu Opiskelijoiden rohkaiseminen, kannustaminen, viestien vahvistaminen Sos.emot. oppimisympäristön luominen Prosessin arvioiminen	Opiskelijoiden rohkaisu omaan ajatteluun, kysymiseen ja moniäänisyyteen (aloitusvideo: tutkitaan yhdessä...) "Muistikirja" - puolivalmiita ajatuksia. Ope kommentoi. Välikommentteja keskusteluista Muistikirjoihin, mutta ei puuttumista keskusteluihin Opiskelijoilla vastuu mutta ohjeet keskusteluihin Opiskelijoiden kysymysten esittäminen kurssikirjan kirjoittajalle (tallenne kurssin aikana)
Suorat ohjaustoimet	Keskustelun ajankohtaisuuteen tarttuminen Keskustelun kohdentaminen Keskustelun yhteenvedot Ymmärryksen vahvistaminen arvioivalla ja selittävällä palautteella Väärinymmärrysten huomiointi Lähdetiedon tuominen keskusteluun Tekninen ohjeistus	Keskustelun käsitteisiin tarttuminen Väliytteenvedot keskusteluista Välipalautteet tehtäväprosessista ja yhdessä työskentelystä (jatkossa palautevideo) Minipalautteet merkkien avulla Keskustelun kokoaminen muistion avulla ja sen lähettäminen kaikille

Suunnittelussa huomioitu synkronisen vuorovaikutuksen mahdollisuus koko kurssin ajan:

1. Kvalitatiivisen tutkimuksen luonne

Itsenäiset tehtävät optimassa

Reaaliaikainen luento koko ryhmälle

2. Aineiston hankinta

Itsenäiset tehtävät optimassa

Luentotallenteet optimassa

Verkkoseminaari / reaaliaikainen pienryhmätapaaminen

3. Aineiston analyysi

Itsenäiset tehtävät optimassa

Luentotallenteet optimassa

Verkkoseminaari / reaaliaikainen pienryhmätapaaminen

4. Tutkimuksen luotettavuus ja tutkimuseettiset kysymykset

Itsenäinen tehtävä optimassa

Reaaliaikainen luento koko ryhmälle

5. Kvalitatiivisen tutkimuksen raportointi

Itsenäinen tehtävä optimassa

Reaaliaikainen luento koko ryhmälle

Reaaliaikaiset luennot ja seminaarit

Opiskelijoiden
chat-
keskustelu

opettajat

osallistujaluettelo

luentodiat

https://connect.jyu.fi/p6p1fpkfxiz/?launc

Tiedosto Muokkaa Näytä Suosikit Työkalut Ohje

Adobe Connect Login Free Hotmail Ehdotetut sivustot Pääsivu — Jyväskylän yli... Web Slice -valikoima Ehdotetut sivustot Sivut Suojaus Työkalut

Video

Luottavuus ja eettiset KAIKKI s2013.pptx Full Screen

Chat (Everyone)

Linda : Juu toimii
Linda : Ok :)
Heidi : .noikka :)
Heidi : juu
Katja : .loi moi :)
Katja : .juu, hyvin kuuluu
Milla : Heippa kaikille, hyvin kuuluu ja hyvää kuuluu!
Heli : Hei kaikille, äänikin kuuluu
Maaret : heippa :) hyvin kuuluu
Jaana : .minulla ainakin toimii mainiosti
Henna : .hyvin kuuluu =)
susanna : .juuluu
Kirsi : .Hei kaikki! Kyllä kuuluu tänne.
Katja : .hei vaan, paikalla ollaan ja kuuluu hyvin.
Elina : .Hei kaikille, nyt alkoi kuuluu!
guest: Hanna :)
Elina : .Kuluu
Anne : .Hei vaan, taitaa kuuluu :)
Sirpa : .Itäa! Kuluu tännekin
Mirka : Hei, kuuluu!
 : .Täällä katri, kuuluu.
Raija : .Hei kaikille, hyvin kuuluu tänne Lappeenrantaan!

Video

Sanna Uotinen

Marja Leena Bök

Attendees (25)

Hosts (2)

- Marja Leena Bök
- Sanna Uotinen

Presenters (0)

Participants (23)

- Anne
- Elina
- Elina
- Elina
- guest
- Heidi
- Heli
- Hely

TERVETULO A AC-HUONEESEEN!

LAADULLISTEN TUTKIMUSMENETELMIEN LUENTO

- Kirjoita chattiin kuuletko puheen. Voit säätää tekstin kokoa chat-ruudun oikeasta yläreunasta.
- Voit testata tulevan ja lähtevän äänen toimivuuden klikkaamalla ylhäältä valikosta Meeting -> Manage My Settings -> Audio Setup Wizard ja toimimalla ruutuun ilmestyvien ohjeiden mukaan.
- **Jos putoat langoilta, kirjaudu huoneeseen vain uudelleen.**
- Aloitamme klo 17.30

0:02:32/2:00:52

Miten lisätä opettajan läsnäoloa ja vähentää opettajan ja opiskelijan etäisyyttä verkossa (Dockter 2016)

- Kommunikoii usein ja säännöllisesti
 - Yleisesti kaikkien kurssin opiskelijoiden kanssa
 - Yksilöllisesti
 - Erilaisin välinein, myös videon välityksellä
- Pyri lisäämään opiskelijoiden omia merkityksenantomahdollisuuksia
 - Moniulotteinen kuva opettajasta ja sisällöstä
 - Erilaisten opetusmateriaalien käyttäminen
- Kerro itsestäsi
 - Erilaisten kommunikointitapojen tarkoituksellinen käyttö
 - Realistisen kuvan tarjoaminen itsestä opettajana
- Lisää opiskelijoiden keskinäisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia
 - Opiskelijoiden välisten suhteiden mahdollistaminen lisää heidän sitoutumistaan kurssille

Haasteita ja kysymyksiä

- Käsitteiden moninaisuus
 - Sosiaalinen läsnäolo, ohjauksellinen läsnäolo, opettajan läsnäolo
 - Entä emotional presence? (Cleveland-Innes & Campbell 2012)
- Tarve läsnäolon tutkimukselle synkronisessa verkko-opetuksessa
- Mikä on riittävää/liiallista opettajan läsnäoloa verkko-opetuksessa?
 - Opiskelijan valmiudet
 - Kurssin vaihe
- Miten tukea opiskelijoiden läsnäoloa?
- Mistä läsnäolon kokemus lopulta syntyy?

Lähteet

- Anderson T., Rouke L. Garrison D.R. & Archer, W. 2001. Assessing teaching presence in a computer conferencing context. *Journal of asynchronous learning networks* 5 (2), 1-17.
- Baker, C. 2010. The Impact of Instructor Immediacy and Presence for Online Student Affective Learning, Cognition, and Motivation. *Journal of Educators Online* 7, 1. <http://www.thejeo.com/Archives/Volume7Number1/BakerPaper.pdf>
- Cleveland-Innes, M., & Campbell, P. 2012. Emotional presence, learning, and the online learning environment. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 13(4), 269-292.
- Dixson, M. D. 2010. Creating effective student engagement in online courses: What do students find engaging? *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning* 10 (2), 1–13.
- Dockter, J. 2016. The problem of teaching presence in transactional theories of distance education. *Computers and Composition* 40, 73-86.
- Garrison D.R. , Andersson, T. & Archer W. 1999. Critical inquiry in a text-based environment. *Computer conferencing in higher education. The internet and higher education* 2 (2-3), 87-105.
- Garrison, D. R., & Akyol, Z. (2013). The community of inquiry theoretical framework. In G. M. Moore (Ed.), *Handbook of distance education* (pp. 104–120). New York, NY: Routledge.
- Oztok, M. & Brett, C, 2011. Social presence and online learning: A review of research. *International Journal of E-Learning & Distance Education*. 25 (3). <http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/view/758>
- Pollard, H., Minor, M. & Swanson, A. 2014. Instructor social presence within the community of inquiry framework and its impact on classroom community and the learning environment. *Online Journal of Distance Learning Administration* 17, 2. http://www.westga.edu/~distance/ojdla/summer172/Pollard_Minor_Swanson172.html
- Rourke, L., Anderson, T., Garrison, D. R., & Archer, W. 1999. Assessing social presence in asynchronous text-based computer conferencing. *Journal of Distance Education*, 14 (2) 50-71. <http://www.ijede.ca/index.php/jde/article/view/153/341>
- Tiuraniemi, P. 2012. Hyvää yhteisöllistä verkko-oppimista jäljittämässä. Neljän virtuaalisen kirjallisuuskeskustelun sisällönanalyysi. *Turun yliopiston julkaisuja. Annales Universitatis Turkuensis. Sarja C* 340. <https://coi.athabascau.ca/>

